

Swiping Right

SOPHIE ANNA VEELENTURF / BERLIN

Vissen in de verkeerde vijver

Pieter T'Jonck
Gezien op 01 augustus 2025
Vesaliusinstituut, Oostende, in het kader van TAZ25

Sophie Anna Veelenturf had sinds haar zeventiende nogal wat liefjes. Die leerde ze vaak kennen via een dating-app. Ze bleek een zwak te hebben voor jongens met rechtse ideeën, hoewel ze zichzelf links van het politieke spectrum situeert. Zo waren er Max en Noah. Het meest leed ze onder de breuk met Jef, een Vlaamse consultant. In 'Swiping Right' vraagt ze zich af of politieke meningsverschillen de breuk verklaren of dat er toch meer aan de hand is. Echte antwoorden blijven echter uit.

02 AUGUSTUS 2025

Het is een goede vraag: is liefde sterker dan politieke overtuiging? Soms wel. Denk maar aan Rik Daems, Open VLD-er van diepblauwe signatuur die in 2006 een relatie begon met PS politica Sophie Pecriaux. Nog sterker is het verhaal van het huwelijk tussen de linkse literatuurwetenschapper Helmut Lethen (°1939) en de vandaag extreem-rechtse, identitaire Caroline Sommerfeld (°1975). Julian Hetzel fileerde de kwestie in het weergaloze 'Three times left is right'.

Door haar eigen nare ervaringen twijfelde Veelenturf er aan of relaties tussen mensen met tegengestelde politieke overtuigingen wel kunnen lukken. Ze zette er een heus onderzoek rond op. Ze praatte met politiek verdeelde koppels, sprak ook met haar rechtse ex-vriendjes, met experts en met haar beste vriendin. Uiteindelijk had ze zo'n 87 uur interviews. Toch leverde dat geen heldere conclusie op, en zeker geen vlijmscherpe analyse als die van 'Three times left is right'.

Veelenturf is namelijk niet zo'n beste socioloog. Ze legt bij het begin van de voorstelling, zoals het hoort, netjes uit wat ze deed, en waarom. Maar ze verzuimt om een deugdelijke hypothese te formuleren over waar 'links' en 'rechts' vandaag voor staan. Die begrippen staan echter al lang niet meer voor de oppositie tussen wie leeft van zijn arbeid en wie teert op zijn kapitaal. Het zijn

vandaag vage containerbegrippen. Links staat dan voor items als een pro-Palestijnse houding, klimaatactivisme, tolerantie voor LBGTQ, feminisme en rechten van immigranten en asielzoekers. Rechts is daarvan het negatief: pro-Israël, onverschillig tegenover het klimaat, pro strakke genderdefinities, wars van feminisme en dol op een strenge immigratiepolitiek.

Niemand past echter volledig in het ene of het andere profiel. Dat blijkt steeds meer in de loop van de voorstelling, maar in haar openingspraatje doet Veelenturf toch alsof het om glasheldere begrippen gaat. Dat manco ontgaat je echter lange tijd door de panache waarmee ze haar verhaal brengt. Want ze is dan misschien wel geen goede socioloog, ze is wel een rasperformer.

Een uur lang hoor je stukjes interview. Op de wand achter Veelenturf verschijnen telkens de namen van haar gesprekspartners. Ondertussen speelt ze haar eigen reacties op haar gesprekspartners na en lipt ze ook haar eigen interventies. Dat is behoorlijk amusant. Af en toe last ze ook een korte toelichting in. Ze gunt ons bijvoorbeeld een blik op haar eigen pagina op een dating app. Je ziet dat ze daar lange tijd haar politieke oriëntatie aangaf.

Ze wisselt ook een paar keer van kledij. Aanvankelijk draagt ze een modieuze, wijd vallende broek en een spannend rood topje. Na een tijdje trekt ze daar een wat klassieker hemd over aan en verruilt ze haar stoere zwarte boots voor rode gummilaarsjes (met een scheur erin…). Na een laatste verkleedpartij staat ze er als een *tradwife* in een lichtgele, ouderwetse jurk, op kousenvoeten. Alsof ze wilde uittesten hoe het zou zijn om toe te geven aan de rol waarin al die rechtse mannen haar zouden willen casten.

De *glitches* in de slogans zijn een goede vondst: ze illustreert hoe snel de ene radicale gedachte in de andere kan omslaan.

Veelenturf geeft dan ook zonder omwegen toe hoe gekwetst ze was toen Jef, een consultant, haar zonder enige reden dumpte door haar te *ghosten*. Als ze diezelfde Jef interviewt hoor je echter vooral iemand met weinig gevoel en nog minder sociale verbeelding. Hij vond het gewoon gemakkelijker het contact abrupt te verbreken dan een gesprek aan te gaan. Rechts is hij ook wel, maar eerder uit gemakzucht dan uit diepe overtuiging.

Tegen die tijd barst de kwestie die al die tijd lag te gisten – wat is nu precies het onderscheid tussen links en rechts – plots uit in een spectaculaire act. Veelenturf, nog steeds in haar *tradwife* outfit, klimt op een kastje en laat het publiek linkse slogans scanderen. Het podium is toepasselijk knalrood uitgelicht en de ‘juiste’ replieken verschijnen op de rode achterwand in grote witte letters. Ik heb er helemaal geen zin in, tuur naar de muur en merk zo meteen de *glitches* in de projectie: foute woorden, foute slogans ondergraven geregeld, een fractie van een seconde, de vrome slagzinnen. Het is een goede vondst: ze illustreert hoe snel de ene radicale gedachte in de andere kan omslaan.

Jammer genoeg laat Veelenturf dat thema daarna weer vallen als een baksteen. Ze keert terug naar de vraag of relaties tussen mensen met tegengestelde meningen nu wel of niet kunnen lukken. Een interessante vraag daarbij is wat het verschil is tussen *Wahlverwandtschaften* - mensen voor wie je kiest - en familierelaties. Veelenturf biecht namelijk op dat ook haar moeder behoorlijk rechts is, maar dat dat meningsverschil toch niet tot een breuk leidde. Zou het

dan kunnen dat politiek minder belangrijk is dan de *peer group* waartoe je je aangetrokken voelt? Dat politieke keuzes volgen op affectieve keuzes? Zinvolle vragen, maar zonder een hypothese, een poging tot antwoord, leiden ze nergens toe.

Ik bleef achter met het gevoel dat het Veelenturf er in 'Swiping right' toch vooral om te doen was af te rekenen met haar frustrerende ervaringen met 'rechtse' mannen door er documentair theater van te maken. Dat levert spetterende theatermomenten op, maar weinig inzichten.